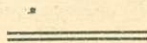

tes felújítás akár a talaj, akár a fafaj szempontjából indokolt és jó eredménnyel keresztülvihető, ott minden további nélkül alkalmazható és alkalmazni is kell.

Hasonlóképpen rá kell mutatnom arra, hogy tekintettel azon körülményre, hogy a mi klíma- és talajviszonyaink mellett rendkívül sok, még eddig nem ismert szélsőséges esettel van dolgunk, ezen a téren széleskörű és kiterjedt kísérletekre van szükség. A magam részéről meg vagyok győződve arról, hogy a kísérleti állomás mostani vezetőjének tervei alapján eszközölt kísérletek kiegészítve a mi intézetünk természettudományi vizsgálataival, ebben a kérdésben belátható időn belül kielégítő és gyakorlatilag is jól használható eredményekhez fognak vezetni.

Méltóztassanak hozzászólni

Amit elfogok most mondani, azt nem tartom százszázalékos igazságnak, sem pedig erdőművelési dogmának, az csupán csak megfigyelés és tapasztalat, ami talán a Bükkhegységben helytálló, illetve az abból levont következtetések az erdőgazdaság szolgálatába itt beállíthatók; viszont lehetséges, hogy máshol ép az ellenkezője áll fenn.

Azért választottam ilyen címet, hogy mindazok az erdőgazdák, akik ezekkel a kérdésekkel behatóan foglalkoznak, reflektálni sziveskednének.

*

A természetes felújítás sikerének biztosításához szükséges a jó magtermés, ebből keletkező életképes újulat és végül annak megfelelő fölszabadítása. Az első két tényezőt módunkban áll némileg befolyásolni, de egyik sincs úgy kezünkben, mint a harmadik, aminek keresztülvitele teljesen tőlünk függ és aminek segítségével igen szép sikereket érhetünk el, de az éveken keresztül vezetett céltudatos munkát meg is semmisíthetjük.

Ezért beszéljünk az utóbbiról.

Induljunk ki az 1926. évi tölgytermésből, amiből a magyar tölgyszálerdő gazdaság tekintélyes része már évek óta táplálkozik.

Midőn az a hatalmas tölgymakktermés bekövetkezett, bizonyos tanácstalanság volt tapasztalható, mert nagyon megoszlottak a vélemények a felszabadítások tempóbeli módozatai között.

A diósgyőri uradalomban a szálaló vágásos gazdaság keretei között mozogva, annak egy részében a csoportos felszabadítást választottuk, tekintettel arra, hogy az azzal azonos oldalvilágításos gazdasággal már több év óta behatóan foglalkoztunk.

Ez az eljárás röviden szólva abból áll, hogy a megtelepedett életképes újulatok felett az anyafákat halálra ítéljük.

A művelet azonban elég gyakran korlátok közé nem szorítható, különösen akkor, mikor a foltok úgy egymásba olvadnak, hogy a jelölések alkalmával szinte zavarba jövünk a csoport határának megállapítása iránt. Ilyenkor az erdőgazda belátásától függ, hogy a védelmet mily mérvben tartja szükségesnek.

Az azonban bizonyos, hogy a felszabadítást azok az újulatok honorálták legjobban, ahol az összes anyafák összefüggő csoportokban fejsze alá kerültek.

Nem így a beárnyékolt cseprentések, mert ezek rozsdásodnak, sinylődnek és rajtuk magassági növekedés alig észlelhető.

Sőt, az alátelepült erdő évenkénti ritkításával a csemete sokat szenvedne, hellyel-közzel éppen úgy kigyérül, mint a túlságos beárnyalt erdőrészekben.

Ezért az ily megtelepült újulatoknak az étellel való folytonos vívódása azt a gondolatot ébresztette, hogy nem volna célszerűbb-e a részleges felszabadítások helyett, — bár drasztikusabb módozattal, — de egyszerre az egész műveletet keresztül hajtani, számítva arra, hogy a rongálás esetleg hatványozott mértékben fog ugyan jelentkezni, azonban a háborítatlan csemetéknek idejük lesz sebeiket bekötözgetni, beheggeszteni.

És számítottunk egy jó télre is, amikor a magas hóállás mellett sikerülni fog az összes faanyagot rakodóra kihozni.

Ettől az elgondolástól vezérelve mintegy 300 k. hold összefüggően alátelepült tölgyest múlt év nyarán e célra kijelöltünk és a tél beálltával annak kitermeléséhez hozzáfogtunk.

Azt mondanom sem kell, hogy csak megfeszített erővel dolgozva sikerült a kimanipulált rengeteg anyagot az első tavaszt fakasztó napsugárig megfelelő rakodóra kiközéltetni, hosszantató de sajnos teljesen hőtlan téli időszak alatt.

Ezután kíváncsian vártuk a megfelelő eredményt, mert az újulatok legnagyobb része a termelés és kihozás folytán a szószo-ros értelemben eltűnt, úgy hogy a manipuláció alatt vígaszt csak ott leltünk, ahol az odadobott ág és rőzse a nagyfokú rongálás ellen bizonyos védelmet nyújtott.

Ezt megtetőzve még, a késői talajmenti fagy is bekövetkezett, ami reményeinket módfelett megnyirbálta.

Azonban a Természet, a kiegyenlítések nagymestere, az aranyat érő bőséges májusi esővel mindent kárpótolt.

Az erdei dudvákkal egyidejűleg a tölgycseprentések legnagyobb része töről fakadva rohamos növekedésnek indult.

*

A vágások jelenlegi állapotának leírására nem vállalkozom, mert nem lehetünk saját munkánknak bírāja. Akit ez a kérdés érdekel, méltóztassék megtekinteni, szerény véleményem szerint a legszélesebb kritikát kiállani fogja. Jellemzésül csak annyit, hogy a 300 k. hold vágás tekintélyes részében nem lehet úgy járni, hogy az ember csemetére ne legyen kénytelen reátaposni.

És itt térjünk ki egy további kérdésre és taglaljuk egy kissé „ezt a taposást”.

*

Teljesen felszabadított tölgyfavágásban, — tekintettel az inséges télre, — megengedtük a tölgytuskók felszíni részének ki-termelését.

Folyó év tavaszán a tuskók körüli újulatok töről hajtottak, miután a megbolygatott csemete földfeletti része úglátszik a hótlan tél folyamán elfagyott.

Ugyanezt tapasztaltuk azokban a felújult erdőrészekben is, ahol ember vagy állat gyakrabban járt.

Miután a megnyitott vágásokat a szamóca előszeretettel el-lepi és a Bükkhegység periferián élő munkanélküli azt nemcsak felkereste, de egy-egy nagyobb szamócás csoport mellett — leülve — gyűjtötte is, az ilyen *leült* cseprentésben helyel-közzel a csemete talajfeletti szára kisült, különösen túlforró, köves oldalakon és tetőkön, de ennek is legnagyobb része még a nyár folyamán töből újjólag kihajtott.

Megjegyezni óhajtom azonban azt is, hogy kisült cseprenté-

seket anyafáktól védett számcával benépesült erdőrészekben hasonlóan észleltem — és az okát mindezideig elfogadható módon megmagyarázni nem tudtuk, most is csak gondoljuk.

Ezeket a megfigyeléseket összeegyeztetve, arra a következtetésre jutottunk, hogy a csemete, elfagyása vagy kiszáradása tulajdonképpen csak következménye lehet annak az élettani zavar-nak, ami a letaposás, vagy nyomás által áll elő.

„Nyomást kapott” mondja a bükki magyar, amikor a kimanipulált vágásokban a tölgyújulatok, vagy egyéb csemetések sinylődni kezdenek. Nagyon találó kifejezés, ami úgylátszik a dolog lényegét teljes mértékben fedi.

A legszerencsésebb jelenség, midőn a megfagyott, vagy a talajszínt felett kisült csemete már tavasszal kihajt, mert ilyenkor elég idő áll rendelkezésére a befásodáshoz és így a tél pusztító fagyának ellent tud állni.

Nem áll azonban ez fenn a nyár folyamán előtörő tő- és oldal-hajtásokra, amelyek kedvezőtlen tél esetén a fagynak és hidegnek bolygatásának is ki vannak téve.

Kivételt csak az úgynevezett „Jánoshajtás” képez, ami alatt kedvező viszonyok között élő tölgyesek második júniusi hajtása értendő, ez azonban természetes folyamat lévén, amit igyekszik a Nagymindenség megfelelő ellenálló képességgel felruházni.

Amint már előbb jeleztem volt, az erdőgazdák véleménye megoszlik aziránt, hogy a megtelepült újulatot mily módozatok mellett szabadítsák fel.

Láttam egyenletes megrítkitást. Megfigyeltem csoportos felszabadítást, azonban az anyagot vagy egyáltalában nem, vagy csak „ad hoc” kinevezett erdei utakhoz közelítették. Mutattak továbbá oly csoportos felújítást is, ahol az anyafákat a csoport közepén visszahagyták, hogy az a tavaszi faggal és nyári kánikulával szemben bizonyos védelmül szolgáljon.

Bármelyik esetet teszem vizsgálat tárgyává, minden egyes alkalommal a csemetés évről-évre, vagy annyiszor szenved és gyötrődik a manipuláció végrehajtásától, ahányszor a vágáshoz visszatérünk.

Tudok olyan esetről is, amikor négyszer-ötször került egy-egy vágás kezelés alá.

Magát a manipulációt bővebben vázolnom felesleges,

hisz mindnyájan tisztában vagyunk azzal, hogy minden egyes beavatkozás csak rongálással és tapodással jár. De azt is tudjuk, hogy a bolygatott csemete mindig később hajt ki, mint az érintetlenül maradt. Tehát a vágás utáni tenyészési időszakban az újulat, ha megkésve is, de azért kihajt; befásodásra rendszerint már ideje nem lévén, a rákövetkező télvíz ideje alatt, mégha nagyobb bolygatásnak nincs is kitéve, a hajtás nagyobb része elfagy.

Igaz, hogy a beköszöntő tavasz már elég korai fakadást képes produkálni, azonban a rákövetkező tél a megismétlődő termeléssel és szállítással az előbb leírt folyamatot idézi elő.

És ebben az évek hosszú során át tartó küzdelemben, még a tölgy útólérhetetlen sarjzadó képessége is kimerül és a nagyszerűnek induló természetes újulatban legkevésbé gyönyörködik az az erdőgazda, aki a legnagyobb agilitással, ambícióval látott hozzá a tölgycseprentések megmentéséhez.

Miután a tölgyfelszabadítás kérdésével, a legjobb tudomásom szerint, több erdőgazdaság is behatóan foglalkozott, ezért ennek tudatából és az előadottak alapján, valamint csonkaországunk klíma- és talajviszonyainak figyelembevételével mellett bátorodom a következő kérdéseket feltenni:

1. Indokoltnak tartják-e a magyar erdőgazdák a sikeresen megtelepült természetes újulat érdekében a szálalóvágásos gazdaság csoportos lékelését?

2. Indokoltnak tartják-e a kefesűrűségű természetes újulat teljes felszabadítását — és pedig a magtermést követő átlagosan hányadik évben?

3. Végül indokoltnak tartják-e a hosszúra nyúló felszabadítási időszakot, mikor és milyen körülmények között?

Lippóczy Béla.

